

Falsk venn

En kan undre seg når noe en tror er opplagt, blir uttrykt med en usikkerhet knyttet til *rimeligvis*. Ordet er en 'falsk venn' fra det svenske språket.

PUBLISERT 5. august 2011

Ifølge våre beste ordbøker betyr ordet *rimeligvis* 'antakelig', 'formodentlig' og ikke noe annet: «Hun ble slått ned bakfra og kunne rimeligvis ikke beskrive gjerningspersonen.»

På 0,02 s byr Google på 70 eksempler: «Det som steg ned fra himmelen, var Kristi ånd. Det som vendte tilbake til himmelen, var rimeligvis Kristi ånd.» – «For Saabs langsiktige konkurransekraft er det rimeligvis viktig at selskapets integritet opprettholdes.» En lov skulle vel være entydig for jurister. Men nei: «§ 259 må rimeligvis forstås slik at ankegrunnen i nr. 3 kun gjelder til siktedes gunst.» – «Det kreves – rimeligvis – ikke at anken rent faktisk er blitt forkynt før ankefristen løper ut.»

Det eksemplene viser, er en «falsk venn» fra Sverige. «Falske venner» er ord i andre språk som ligner ord i ens eget, men betyr noe annet. En engelsk «vicar» er en sogneprest; å takke nei til en svensk invitasjon ved å si at en ikke «har anledning», betyr på svensk at en ikke har noen grunn til å si ja takk.

Foruten vår betydning kan *rimligtvis* bety 'rimligen; enligt vad som förnuftigt sett kan förväntas eller tänkas'. På norsk: «som rimelig er», «naturlig nok», «med rimelighet».

En bør unngå *rimeligvis* i svensk betydning fordi mindre opplagte tilfeller kan forvirre leserne: «De dommene forlikrådene avsier, er ofte så knapt begrunnet at det ikke er mulig å forstå hva avgjørelsene bygger på. Annet er rimeligvis ikke å vente.»

Dag Gundersen, ordbokredaktør og professor i nordisk språkvitenskap

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 48, nummer 8, 2011, side 783